

ARBETSPROGRAM 2004 – Mijø og fiskeri

1. Sammenfatning af arbejdsprogrammet

MiFi.s aktiviteter under perioden 2003-2004 gennemføres enligt de riktlinjer som finns i de av ämbetsmannakommittéerna godkända handlingsplanen för miljö-fiskerisamarbetet 2003-2004. I handlingsplanen har tre tyngdpunktsområden identifierats, dvs 1) fiskeri, akvakultur och miljömärkning 2) förvaltning av vattenområden och 3) akvatisk biologisk mångfald. Utöver de i handlingsplanen identifierade insatsområdena kan även andra aktiviteter med hög policyrelevans bli aktuella, t.ex. i samarbete med andra arbetsgrupper.

Fiskeri, akvakultur och miljömärkning. Ett ökat "stakeholder involvement" har betonats bl.a. i CFP-reformen (Common Fisheries Policy), i konventionen om biologisk mångfald och i handlingsplanen för hållbar utveckling från toppmötet i Johannesburg 2002. Man har speciellt betonat vikten av att inkludera de icke statliga organisationerna (NGOs) och de lokala intressenterna i förvaltningen. En minskning av fiskeflottan, reducering av oönskad bifångst och skydd av lek- och uppväxtområden för fisk är andra viktiga utmaningar i integreringen av miljö- och fiskeripolitiken.

MiFi har initierat ett projekt, vars syfte är att analysera möjligheterna att bättre involvera indirekta intressenter i fiskeriförvaltningen. Till de indirekta intressenterna hör t.ex. finansiella institutioner och fiskarhustrur. Ett initiativ om att utreda de biologiska effekterna av ett eventuellt förbud mot discard och bifångst förväntas bidra till ett förbättrat underlag i en aktuell policyfråga. MiFi avser även följa upp arbetet med att begränsa bifångst av tumlare.

Akvakulturnäringen är i kraftig tillväxt både i Norden och internationellt. EU-kommissionen har utarbetat en handlingsplan för akvakultur. Marknaden för fiskeri- och akvakulturprodukter betonar idag alltmer vikten av dokumentation, både i relation till spårbarhet och miljövänlig produktion. Utvecklandet av olika system för miljömärkning är högaktuellt.

MiFi avser analysera EU:s handlingsplan för akvakultur i ett nordiskt perspektiv vad avser implementering i de aktuella nordiska länderna. Som en del av en serie workshoparrangemang kommer MiFi att studera möjliga implikationer av EU:s ramdirektiv för vatten för akvakulturnäringen i de nordiska länderna. MiFi har även i sin handlingsplan indikerat en aktivitet som gäller miljöanpassning av akvakultur i vattenkraftsmagasin. Eventuella MiFi-aktiviteter kring temat "miljömärkning" har en längre tid avvaktat NEF:s ställningstagande i frågan.

Förvaltning av vattenområden. Fiske, akvakultur, olje- och gasindustri, friluftsliv, vindkraftutbyggnad, dragning av rörledningar och kablar är några exempel på aktiviteter som är beroende av arealer i kust och havsområdet, inklusive bottenområden. Den förväntade ökningen av arealanvändningen ställer höga krav på avvägningen mellan olika användarintressen och miljöhänsyn. Som en del av arbetet med att trygga en hållbar användning av vattenområdena är det nödvändigt att skydda ett representativt urval av marina naturtyper. Implementeringen av EU:s ramdirektiv för vatten samt EU:s rekommendation om integrerad kustzonförvaltning är centrala i strävandena att slå vakt om kustregionernas resurser inkl. naturvärden.

MiFi kommer genom ett tudelat workshoparrangemang dels att analysera möjliga implikationer av EU:s ramdirektiv för vatten på planlägningsfrågor i kustzonen, dels utvärdera direktivets eventuella följder för akvakulturnäringen i de nordiska länderna (se föregående insatsområde). I samarbete med NFK kommer MiFi att bidra till ökat informationsutbyte och kompetensskapande inom temat marina skyddade områden. MiFi har även indikerat en ytterligare uppföljning av temat kustzonplanläggning samt ett eventuellt projekt kring temat vindkraft till havs, möjligen i samarbete med andra arbetsgrupper.

Akvatisk biologisk mångfald. Den marina biologiska mångfalden är dåligt kartlagd, men föremål för ökat intresse, både vetenskapligt och kommersiellt. Kunskapen om förekomsten av korallrev är t.ex. ännu

ofullständig. Också andra sårbara och viktiga marina naturtyper är utsatta för stora ingrepp med efterföljande konsekvenser för ekosystemens mångfald, funktion och produktivitet. Kunskapen om möjligheterna att restaurera ödelagda habitat är bristfällig. Den viktigaste spridningsvägen för främmande vattenlevande organismer är utsläpp av orenat ballastvatten från fartyg. De ekologiska och ekonomiska konsekvenserna av sådana introduktioner har visat sig kunna bli enorma. Ett internationellt regelverk för kontroll av fartygs ballastvatten utarbetas för tillfället som en konvention under FNs sjöfartsorganisation IMO.

Genom ett samarbete med NFK och NMD kommer MiFi genom initiativet NOBANIS (Nordic-Baltic Network on Invasive Alien Species) att bidra till ett bättre underlag att bedöma och hantera risker knutna till främmande arter. Även andra aktiviteter under temat främmande arter kan bli aktuella. MiFi har därtill indikerat en aktivitet gällande restaurering av marina bentiska habitat.

2. Opfyldelse af MHP's mål, aktiviteter og forventet resultat

Til opfyldelse af MHP's mål og forventede resultater har MiFi iværksat en række projekter.

"Informationsmateriale om fiskeriet ... påvirkning af det marine miljø": Nordiske netværk om hhv. fartøjers påvirkning af havmiljøet og fiskeriets påvirkning af det marine miljø.

"EU's fiskeripolitik": MiFi har arbejdet med forslag til EU's grønbog om fiskeripolitik, specielt med hensyn til fælles miljøpolitik.

"Kundskaber for at påvirke de regionale og internationale miljø- og fiskeriprocesser": Der er etableret et netværk som arbejder med LCA.

"Analyser og informationsmateriale, som støtter...planlægning af fiskeri og anden udnyttelse af kystarealer og ressourcer": Projekter har ledt frem til eksempler på lokal forvaltning af miljø- og fiskerispørgsmål.

"Bidrag til regulering indenfor IMO og MARPOL vedr. overførsel af fremmede organismer med ballastvand": EMBLA projektets resultater er udvikling af databaser og bibliotek over problemer relateret til ballastvand. Endvidere arbejdes der p.t. på NOBANIS projektet.

MiFi har forsøgt at etablere et netværk indenfor samarbejdet mellem miljø- og fiskeriforvaltningen, men dette har ikke været muligt. Endvidere har MiFi har planlagt et projekt under miljøcertificering. I øjeblikket afventer styregruppen svar fra NEF om hvorvidt projektet kan startes. Arbejdet med opfølgningen på sluterklæringen fra ministermødet i Bergen har været stillet i bero til fordel for arbejdet med EU's fiskeripolitik.

3. Gruppens konkrete aktiviteter som skal forelægges EK-M og MR-M

MiFi har för tillfället inga specifika uppdrag från EK-M eller NEF, verksamhetens inriktning har fastslagits av ämbetsmannakommittéerna genom godkännande av gruppens handlingsplan 2003-2004.

4. Gruppens konkrete indspil til internationale forhandlinger

MiFi slutför och initierar år 2004 några projekt med tydlig koppling till internationella processer. Gruppen har inget mandat att komma med direkta inlägg i internationella förhandlingar. Projektet främjar framför allt utbyte av erfarenheter och kompetens inom specifika områden.

Projektet *EU:s handlingsplan för akvakultur* avser analysera handlingsplanen i ett nordiskt perspektiv, utgående från eventuella svaga punkter och aktuella åtgärder vad avser implementering i de aktuella nordiska länderna. Genom att ordna två workshops kommer projektet *EU:s ramdirektiv för vatten: möjligheter och konsekvenser för fiskeri- och akvakulturnäringarna* dels att analysera möjliga implikationer av direktivet på planlägningsfrågor i kustzonen, dels utvärdera direktivets eventuella följder för akvakulturnäringen i de nordiska länderna. Projektet

Etablerande och förvaltning av gränsöverskridande marina skyddade områden samt NOBANIS genomförs i samarbete med två av miljösektorns arbetsgrupper (se samarbetsprojekt). Under år 2004 kommer MiFi även att i samarbete med NAF att följa upp arbetet med att begränsa bifångst av tumlare. Detta arbete anknyter bl.a. till ASCOBANS-avtalet om skydd av småvalar.

5. Informationsvirksomhed

MiFi publicerar i huvudsak sina projektresultat i TemaNord, mer sällan i Nord. Därtill finns resultaten tillgängliga på NMRs hemsidor och i några fall på av projektet etablerade hemsidor. MiFi har diskuterat möjligheterna att använda sig av särskilda nyhetsbrev för att informera om projektresultaten. En möjlighet är att använda sig av fiskerisektorns nyhetsbrev NordFiskeri, som utkommer regelbundet på initiativ av NAF (Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning).

6. Samarbejde med andre grupper og sektorer

I samarbejde med NFK och NMD har MiFi beslutat stöda projektet *NOBANIS* (Nordic-Baltic Network on Invasive Alien Species) under perioden 2003-2004. Projektets mål är att etablera ett interaktivt nordiskt-baltiskt nätverk för utbyte av information bl.a gällande metoder för att hindra och/eller begränsa de negativa effekterna av främmande arter. I arbetet kommer man bl.a. att etablera gemensamma databaser och internet-portaler. MiFis finansieringsandel avser primärt den akvatiska delen av problemområdet.

Projektet *Etablerande och förvaltning av gränsöverskridande marina skyddade områden* förverkligas i samarbete med NFK 2003-2004. Under en workshop våren 2004 kommer frågor gällande etablerande och framför allt skötsel av marina skyddade områden att analyseras. Workshopen har internationella deltagare, bl.a som föreläsare, men koncentrerar sig primärt på erfarenhetsutbyte och kompetensskapande inom Norden. Huvudsaklig målgrupp är förvaltare och forskare.

MiFi kommer under år 2004 att utveckla samarbetet med fiskerisektorn och NAF, eventuellt även genom samfinansiering av några aktiviteter. MiFi avser även upprätthålla kontakterna till Nordiska Genresursrådet, som har en aktivitet kring genetisk diversitet och fisk.

7. Projektkatalog

Se projektkatalog på www.norden.org

8. Gruppens sammensætning

Styrgruppen för det nordiska miljö- och fiskerisamarbetet består av representanter för ländernas inklusive de självstyrande områdenas centrala miljö- och fiskeriförvaltningar (se www.norden.org för styrgruppens sammansättning och mandat).

9. Budget for arbejdsprogram

Se bilaga.